

LEDELSESUTDANNING FOR BRANN- OG REDNINGSVESENET

Dok.nr:	KP-006	Revisjon:	1.02	Dato:	21.01.2021
Forfatter:	Endret sist av DSB				
Godkj. av:	Kursplan. Ledelse trinn D-Forkurs. Godkjent av DSB 21. januar 2021.				

Kursplan -Ledelse trinn D Forkurs

Revisjonslogg

Versjon Nr	Emne, endringer (Henvis til dok./kap./sider. Beskriv endringen)	Utført av	Dato
1_0	Kursplanen til «Forberedende modul» BER-3 lå tidligere i sammen kursplan som «Fagledermodulen» BER-3	Godkjent av DSB	Juli 2012
1_0	Kursplan Ledelse trinn D – Forkurs, er en revisjon av «Forberedende modul BER-3». Kursplanen er her lagt inn i et eget dokument som sendes til godkjenning i DSB sammen med revidert kursplan for «Fagledermodulen BER-3», som nå har fått navnet Ledelse trinn D.	Arbidsgruppe, se punkt 12. Andreforhold	
1_0	Sendt DSB med forespørsel om pilot.	NBSK	29.06.18 Ok 01.10.18
1_0_1	Justeringer etter pilotkursene: Bakgrunn: Opptakskravet til hovedkurset er endret fra test i systematisk ledelse til «Lest Taktikkboken». 8. Vurdering: Punktet fritak fra nettbasert test i systematisk ledelse er fjernet. Under tabellen i punkt 10, Fag- og timefordeling er følgene skrevet inn: <i>Alle timene er veiledende og vil kunne variere litt fra kurs til kurs.</i> 4.1. Operativ psykologi er overført til hovedkurset.	NBSK	2019
1_0_1	Sendt DSB for godkjenning	NBSK	April 2020
1_0_2	Endring av taksonomi og enkelte språklige justeringer.	DSB	Januar 2021

Innholdsfortegnelse

Revisjonslogg	2
Innholdsfortegnelse.....	3
1. Bakgrunn.....	4
2. Mål.....	4
3. Målgruppe	5
4. Opptakskrav.....	5
5. Kompetanse.....	5
6. Varighet	5
7. Arbeidsformer	5
8. Vurdering.....	5
9. Begrepsbruk i kursplanen	6
10. Forkurs før Ledelse trinn D - Fag- og timefordelingen	8
1 Administrative forhold – informasjon til deltakerne.....	9
1.1 Kursåpning og kursavslutning.....	9
2 Lovmessige forutsetninger og brannforebygging.....	9
2.1 Lover og forskrifter for brann- og redningsvesenet.....	9
2.2 HMS- internkontroll.....	9
2.3 Brannforebygging	9
3 Brann- og redningsfaglige emner	10
3.1 Brannfysikk og brannkjemi.....	10
3.2 Farlige stoffer og CBRNE	10
3.3 Brannsløkking, metoder og verktøy.....	10
3.4 Organisering av røyk- og kjemikaliedykking.....	11
3.5 Andre innsatser.....	12
3.6 Terror og tilsiktede hendelser.....	12
4 Utrykningsledelse	12
4.1 Teamsamarbeid	12
4.2 Menneskets adferd i stress-situasjoner	13
4.3 Taktikk.....	13
4.4 Organisering og ledelse av innsatser	14
4.5 Praktisk ledertrening	14
5 Organisasjon og ledelse	15
5.1 Organisasjonsforståelse og lederskap.....	15
5.2 Planverk	15
5.3 Kommunal beredskap	15
5.4 Redningstjenestens oppbygging og aktører	15
5.5 Brannetterforskning	16
5.6 Formidler- og veilederrollen.....	16
11. Litteratur.....	17
12. Andre forhold	18

1. Bakgrunn

Det er tre ulike løp som gir mulighet for å bli leder i brann- og redningsvesenet:

1. Brann- og redningsfaglig ledelsesutdanning Ledelse trinn C eller tidligere Beredskapsutdanning trinn 2
2. Ingeniørutdanning, annen relevant høgskoleutdanning (180 studiepoeng) eller teknisk fagskole og gjerne lederpraksis fra andre virksomheter enn brann- og redningsvesenet.
3. Svennebrev som feier og gjennomført forebyggende kurs

De som har dispensasjon til å ivareta funksjonen som overordnet vakt eller som skal ivareta denne funksjonen, vil bli prioritert.

For pkt. 1 vil søkere være kvalifisert til opptak direkte på Ledelse trinn D

For pkt. 2 og 3 vil søkere kvalifisere seg til opptak på Ledelse trinn D gjennom nettbasert kurs i brannvern og Forkurs før Ledelse trinn D (denne kursplanen).

Kursplangruppen ser mange fordeler med å kunne gjennomføre kurs med deltakere med ulik bakgrunn og geografisk tilhørighet, for å legge til rette for variert erfaringsutveksling.

Kursplanen til tidligere Beredskapsutdanning trinn 3 inneholdt beskrivelse av både Forberedende modul og Fagledermodulen. Disse modulene er nå lagt i hver sin kursplan, slik at det er en kursplan for Ledelse trinn D Forkurs og en for Ledelse trinn D.

Når kursplanene for ledelsesutdanning legges fram til godkjenning i DSB, gjøres dette ved å dele "Ledelsesutdanning i brann- og redningsvesenet" i 5 trinn: Ledelse trinn A, B, C, D og E. Brannkonstabel og utrykningsleder deltid har egen opplæring.

Trinn	Emne	Tidsramme	Opptakskrav
Ledelse trinn A	Brannforebygging	4 uker	Bestått grunnkurs og nettbasert test i grunnkursemnene
	Røyk- og kjemikaliedykkerledelse		
	Formidler- og veilederrollen		
	Brann og redningsfaglige emner		
Ledelse trinn B	Utrykningsledelse	4 uker	Bestått Ledelse trinn A eller BER-1
Ledelse trinn C	Organisasjon og ledelse	2 uker	Bestått Ledelse trinn B
Ledelse trinn D	Overordnet vakt og innsatsledelse	4 uker	Bestått Ledelse trinn C eller Forkurs Ledelse trinn D og lest Taktikkboken
Ledelse trinn E * Ikke påbegynt	Stabsledelse og stabsfunksjoner	1 uke	Ingen opptakskrav, men de som har en lederrolle i stabsarbeid vil bli prioritert

2. Mål

Målet med forkurset er å gi elever teoretisk og praktisk kompetanse innenfor utrykningsledelse. Det presiseres at gjennomføring av forkurset **ikke** kvalifiserer til utøvelse av funksjonen som utrykningsleder.

3. Målgruppe

Kursets målgruppe er personell som skal ta Ledelse trinn D, men ikke har Ledelse trinn C eller tidligere Beredskapsutdanning trinn 2.

4. Opptakskrav

1. Ingeniørutdanning, annen relevant høgskoleutdanning (180 studiepoeng) eller teknisk fagskole og gjerne lederpraksis fra andre virksomheter enn brann- og redningsvesenet.
2. Svennebrev som feier og gjennomført forebyggende kurs

De som har dispensasjon til å ivareta funksjonen som overordnet vakt eller skal ivareta denne funksjonen, vil bli prioritert.

Alle må bestå nettbasert kurs i brannvern og gjennomført internopplæring iht. utfylt opplæringsbok for Ledelse trinn D Forkurs før kursstart.

5. Kompetanse

Kurset kvalifiserer til opptak på Ledelse trinn D.

6. Varighet

Kurset har en varighet på 3 uker (120 timer).
Det må påregnes noen timer selvstudie ila. kurset.

7. Arbeidsformer

Kurset vil ha en hensiktsmessig fordeling mellom teori og praksis ved bl.a. bruk av forelesninger, gruppearbeid og praktiske øvelser og selvstudie

8. Vurdering

Underveis er formålet med vurdering å veilede, motivere og utvikle eleven, og dessuten sikre at de når hensikten med opplæringen. Læringsutbyttene som er beskrevet i denne kursplanen danner utgangspunkt for vurderingen.

Vurderingsformer:

- Individuell skriftlig eksamen som vurderes med bestått / ikke bestått

Norges brannskoles fraværsreglement gjelder for kurset.

9. Begrepsbruk i kursplanen

Mål og læringsutbytte er formulert med bakgrunn i begrep hentet fra tabellene nedenfor.

Kognitive ferdigheter – verb som beskriver mentale handlinger

	Ferdighets-verb	Forklaring	Følger for undervisningen
Kategori 1	Kjenne til / vite om	Kjenner til og vet noe om fenomenet. Forutsetter ikke videre å vurdere hva som skal gjøres, men innebærer det første steget mot forståelse.	En kan tenke seg at det er mulig å lære seg å <u>kjenne til</u> kun gjennom f.eks. forelesninger, film, selvstudie.
Kategori 2	Forstå / forklare	Å kjenne til et fenomen så godt at det kan forklares, utdypes og gjenfortelles.	En kan tenke seg at det er vanskelig å lære seg å <u>forstå</u> uten å skaffe seg et eierforhold til de aktuelle temaene. Forelesninger og litteratur er ofte ikke tilstrekkelig. Eleven må f.eks. arbeide med å se sammenhenger i temaer og hendelser ved å anvende egne erfaringer eller lage egne eksempler. Instruktøren må legge til rette for og etterspørre dette, gjennom f.eks. diskusjoner, oppgaveløsning, demonstrasjoner, forsøk.
	Vurdere	Kan sette opp mot hverandre fordeler og ulemper med problemet/oppgaven, men det er ikke krav til å selv måtte ta beslutninger. Eksempler på vurderinger er å skille mellom to/flere fenomen eller gjøre beregninger.	En kan tenke seg at å <u>vurdere</u> vanskelig lar seg lære uten å arbeide selvstendig med caser eller eksempler (selvvalgte eller valgt av instruktør) der løsningene ikke er selvfølgelige. Instruktøren må legge til rette for og etterspørre dette, gjennom f.eks. caser, table-top.
Kategori 3	Beslutte	Har reflektert over og overveid mulige løsninger, og videre kan fatte en beslutning eller ta en avgjørelse basert på disse vurderingene. Det er ikke tilstrekkelig å bare kunne vurdere.	Å lære seg å <u>beslutte</u> vil i tillegg til forutsetningene under "vurdere" også forutsette at eleven settes i situasjoner der det "oppleves" hvilke konsekvenser den aktuelle beslutning kan gi. Det vil igjen forutsette mer reelle, og mindre fiktive situasjoner i undervisningen, enn under "vurdere" og "forstå". Instruktøren må legge til rette for og etterspørre dette, gjennom f.eks. simuleringsøvelser, andre virtuelle verktøy, fullskala-øvelser.

Psykomotoriske ferdigheter (verb som beskriver kroppslige handlinger)

	Ferdighets-verb	Forklaring	Følger for undervisningen
Kategori 1	Gjennomføre under veiledning	Kan gjennomføre handlinger under veiledning, ved å bli vist hvordan og/eller med støtte underveis.	Å lære eller å bli bedre i psykomotoriske ferdigheter forutsetter tilgang til nødvendig fysisk utstyr og relevante situasjoner, der eleven bruker motorikk og sanser i øvelse. Det er ikke tilstrekkelig verken med forelesninger, litteratur eller casebaserte diskusjoner. Å lære seg å <u>gjennomføre under veiledning</u> forutsetter i tillegg til utstyr også en veileder som støtte.
Kategori 2	Gjennomføre (selvstendig)	Å gjennomføre handlinger selvstendig uten tidspress og kompliserende forhold. På kommando, tegn, signal eller etter eget initiativ. Uten veiledning. Det stilles krav til utførelsen.	Å lære seg å <u>gjennomføre selvstendig</u> forutsetter det samme som "gjennomføre under veiledning", men vil i tillegg kreve mer komplekse HMS-tiltak, i og med at studenten skal gjennomføre selvstendig.
Kategori 3	Beherske (ekspert)	Å kunne gjennomføre handlinger fullkomment hvor hensyn er tatt til hurtighet og presisjon. Selv ved kompliserende og distraherende forhold velge raskeste og mest nøyaktige måte å gjennomføre handlingen på. Dette innebærer en viss automatikk og at man er godt drillet.	Å lære seg å <u>beherske</u> forutsetter det samme som "gjennomføre selvstendig", men vil i tillegg kreve ytterligere mer komplekse HMS-tiltak og mer reelle situasjoner, enn under gjennomføre selvstendig – fordi vanskelighetsgradene på fysiske læringsaktiviteter økes.

Affektive ferdigheter (verb som beskriver holdninger og verdier)

Det er kun den affektive ferdigheten "å lede" som brukes i kursplanen for forkurs Ledelse trinn

D. I andre kursplaner kan det være behov for flere affektive ferdigheter som "å samarbeide" eller "å koordinere".

Sammenlignet med disse to eksemplene er "å lede" den høyeste kategorien.

	Ferdighets-verb	Forklaring	Følger for undervisningen
Kategori	Lede	Ved sine råd og innflytelse bestemme over og føre an handlemåtene til de man er leder for. Å lede innebærer også å styre en innsats under tidspress. Forstår og håndterer usikkerhet som oppstår. Å lede innbefatter kognitive ferdigheter som vurdere og beslutte. Gjenkjenner aktuelt beslutningsgrunnlag og bestemmer beslutningstidspunkt.	Å lære å <u>lede</u> forutsetter først og fremst at eleven arbeider i relasjon med andre. Å lede kan ikke gjøres individuelt. Øvelse i situasjoner der en må lede andre. F.eks. lede vedlikehold av utstyr, lede en innsats, lede en øvelse, lede evaluering etter øvelser, etc.

10. Forkurs før Ledelse trinn D - Fag- og timefordelingen

Fagområde	Emne nr.	Emne	Timer
1. Administrative forhold	1.1	Kursåpning og kursavslutning Skriftlig eksamen	4+1
			3
		Sum timer	8
2. Lovmessige forutsetninger og brannforebygging	2.1	Lover og forskrifter for brann- og redningsvesenet	2
	2.2	HMS-internkontroll	4
	2.3	Brannforebygging	4
		Sum timer	10
3. Brann- og redningsfaglige emner	3.1	Brannfysikk og brannkjemi	8
	3.2	Farlige stoffer og CBRNE	4
	3.3	Brannslokking, metoder og verktøy	4
	3.4	Organisering av Røyk- og kjemikaliedykking	4
	3.5	Andre innsatser	8
	3.6	Terror og tilsiktede hendelser	4
		Sum timer	32
4. Utrykningsledelse	4.1	Teamsamarbeid	2
	4.2	Menneskets adferd i stress-situasjoner	4
	4.3	Taktikk	8
	4.4	Organisering og ledelse av innsatser	8
	4.5	Praktisk ledertrening	16
		Sum timer	46
5. Organisasjon og ledelse	5.1	Organisasjonsforståelse og lederskap	8
	5.2	Planverk	4
	5.3	Kommunal beredskap	
	5.4	Redningstjenestens oppbygging og aktører	2
	5.5	Brannetterforskning	2
	5.6	Formidler- og veilederrollen	8
		Sum timer	24
		Sum timer totalt	120 timer

1 Administrative forhold – informasjon til deltakerne

Læringsmål

1.1 Kursåpning og kursavslutning

Eleven skal:

- 1.1.1 kjenne til kursplanen for kurset og hvilke formelle krav som gjelder for å få bestått kurs
- 1.1.2 forstå viktigheten av et positivt og trygt læringsmiljø
- 1.1.3 vurdere eget læringsutbytte og evaluere de enkelte emnene

Eleven skal avlegge en individuell skriftlig eksamen etter fullført kurs.

2 Lovmessige forutsetninger og brannforebygging

Læringsmål

2.1 Lover og forskrifter for brann- og redningsvesenet

Eleven skal:

- 2.1.1 forstå hvilke lover og forskrifter som er mest aktuelle for brann- og redningsvesenet ved håndtering av hendelser
- 2.1.2 vite om de mest aktuelle lover og forskrifter i det brannforebyggende arbeidet

2.2 HMS- internkontroll

Eleven skal:

- 2.2.1 forstå hvilke HMS-krav som stilles til sikkerhet og dokumentasjon i virksomheten (jfr. Internkontrollforskriften § 5)
- 2.2.2 vite om formål, oppbygging, bruk, etablering, utvikling og oppfølging av et IK-system i et brann- og redningsvesen

2.3 Brannforebygging

Eleven skal:

- 2.3.1 vite om krav som stilles til eier og bruker av objekt mtp. brannforebygging
- 2.3.2 vite om hvilke virkemidler og tiltak brann- og redningsvesenet bruker for å redusere antall omkomne i brann
- 2.3.3 vite om betydningen av samarbeid innad i brann- og redningsvesenet og hvordan man best kan benytte seg av alle tilgjengelige ressurser i det brannforebyggende arbeidet

3 Brann- og redningsfaglige emner

3.1 Brannfysikk og brannkjemi

Læringsmål

Eleven skal:

- 3.1.1 vite om temperaturens betydning for molekylenes hastighet og evne til å reagere
- 3.1.2 vite om temperaturens påvirkning av dekomponering og avgassing av stoffer
- 3.1.3 vite om aggregattilstandene, faseoverganger og varmekapasitet
- 3.1.4 vite om eksplosjonsområde og –grenser
- 3.1.5 vite om forbrenning, brennbare materialer og antennelse herunder bl.a. flammepunkt og tenntemperatur
- 3.1.6 vite om brannutviklingen i et rom, brenselstyrt og ventilasjonsstyrt brann, overmetning og overtenning, tilluftsantennelse, backdraft og branngasseksplisjon
- 3.1.7 vite om forskjellen på fullstendig og ufullstendig forbrenning
- 3.1.8 vite om røykens innhold og egenskaper
- 3.1.9 vite om hva temperaturen betyr for trykket, røykspredningen, og skorsteinseffekten
- 3.1.10 vite om prinsipper, effekt og risiko ved brannventilasjon
- 3.1.11 vite om brannspredning gjennom stråling, ledning, strømning samt flyvebrann

3.2 Farlige stoffer og CBRNE

Læringsmål

Eleven skal:

- 3.2.1 vite om de ulike fareklassene og de spesifikke farene som er knyttet til de ulike fareklassene
- 3.2.2 vite om stoffer som transporteres og forstå merkebestemmelser
- 3.2.3 vite om stoffers fysiske og kjemiske data
- 3.2.4 vite om temperaturen og trykkets påvirkning av aggregattilstandene (fast/flytende/gass), gasser og gasskondensering og ulike spredningsmodeller (forenklede)
- 3.2.5 kjenne til korrekt bekledning mot et utvalg farlige stoffer, basert på kjennskap til stoffenes fysiske og kjemiske egenskaper
- 3.2.6 vite om ulike verktøy for informasjon
- 3.2.7 forstå bruken av verktøy for informasjon
- 3.2.8 vite om muligheter og begrensninger ved deteksjon med ulike typer måleinstrumenter
- 3.2.9 forstå hvordan et skadested organiseres
- 3.2.10 vite om det tekniske utstyret og forskjellige typer tetteutstyr som brukes i forbindelse med kjemikalieuhell
- 3.2.11 vite om hvordan farlige stoffer påvirker naturen på lang og kort sikt og hvilke tiltak som kan settes inn for å hindre spredning til miljøet
- 3.2.11 vite om hvilke ressurser og arbeidsfordelinger som er nødvendige for å iverksette en innsats
- 3.2.12 vite om organiseringen av IUA regionene og hvilke ressurser som finnes

3.3 Brannslukking, metoder og verktøy

Læringsmål

Eleven skal:

- 3.3.1 forstå prinsippene for slokking av branner
- 3.3.2 forstå egenskapene til ulike slökkemidler
- 3.3.3 vite om bruksområde og slökkemetoder for ulike slökkemidler
- 3.3.4 vite om effekten ved bruk av sløkkespyd, skjærslokker og CAFS
- 3.3.5 vite om kravet til vannmengde ved slokking i store lokaler
- 3.3.6 vite om kravet til påføringshastighet og mengde slökkemiddel ved bruk av skum til slokking av væskebrann
- 3.3.7 vite om bruk av vann, skum og pulver som slökkemiddel i eller ved elektriske anlegg inklusive solcelle- og batteriteknologi
- 3.3.8 forstå skjerming ved bruk av slökkemidler herunder vannvegg, strålerør, skum mm
- 3.3.9 vite om bruk av tilsetningsstoffer i slökkevannet og hvilken betydning dette kan ha for slökkeeffekten
- 3.3.10 vite om slökkeskummets negative effekt på miljø
- 3.3.11 vite om beregninger av vannføring, utgangstrykk og trykktap i forgreinet utlegg med terrengstigning ved bruk av håndreglene

3.4 Organisering av røyk- og kjemikaliedykking

Læringsmål

Eleven skal:

- 3.4.1 vite om helseskader røyk- og kjemikaliedykkeren kan bli utsatt for
- 3.4.2 vite om viktigheten av temperaturreduserende tiltak før røykdykking iverksettes
- 3.4.3 vite om kravet til nødvendige ressurser og tiltak før en røyk- og kjemikaliedykker-innsats blir iverksatt
- 3.4.4 forstå når det er nødvendig med av røykdykkerinnsats
- 3.4.5 vite om tiltak, risiko og farer i forbindelse med innsats i store objekter eller ved lange innsatsveier
- 3.4.6 vite om oppgavene til røykdykkere, røykdykkerledere og røykdykkerkoordinatorer
- 3.4.7 vite om organisering ved kjemikaliedykking, samt kravet til saneringsstasjon før kjemikaliedykking iverksettes
- 3.4.8 vite om fysiske belastninger ved røyk- og kjemikaliedykking

3.5 Andre innsatser

Læringsmål

Eleven skal:

- 3.5.1 vite om organisering og oppmarsj på ulike skadesteder
- 3.5.2 vite om ulike typer redningsmateriell og frigjøringsmetoder ved transportulykker
- 3.5.3 vite om innsatsmuligheter ved hendelser på skip
- 3.5.4 vite om muligheter og begrensninger ved bruk av tauredningsutstyr
- 3.5.5 vite om grunnleggende prinsipper for organisering og gjennomføring av redningsinnsats i forbindelse med rasulykker og klemskader
- 3.5.6 vite om organisering og gjennomføring av redningsinnsats i tilknytning til vann, vassdrag, sjø og is
- 3.5.7 vite om utfordringer knyttet til dyreredning
- 3.5.8 vite om organisering og drift av restverdireddningstjenesten

3.6 Terror og tilsiktede hendelser

Læringsmål

Eleven skal:

- 3.6.1 vite om nasjonal PLIVO prosedyre
- 3.6.2 vite om politiets organisering og samhandling med politiets innsatsleder og operasjonsleder ved terror og tilsiktede hendelser
- 3.6.3 kjenne til inndelingen i hot-, warm- og cold-zone
- 3.6.4 vite om hjemmelagde eksplosiver, kjemikalier og kjemiske stridsmidler

4 Utrykningsledelse

4.1 Teamsamarbeid

Læringsmål

Eleven skal:

- 4.1.1 vite om prinsippene for god kommunikasjonsflyt i team slik at kommunikasjonen opprettholdes og har en positiv utvikling også i kritiske faser av en innsats
- 4.1.2 vite om begrepet situasjonsbevissthet
- 4.1.3 vite om beslutningsprosesser i team slik at man kan være en aktiv bidragsyter til at teamet utvikler gode beslutningsvaner
- 4.1.4 vite om hva som ligger i begrepet teamledelse, teamdeltager og teamleder
- 4.1.5 forstå viktigheten av at et team oppnår en felles mental modell for de oppdragene teamet skal løse
- 4.1.6 forstå viktigheten av godt teamsamarbeid og tiltak som styrker teamsamarbeidet

4.2 Menneskets adferd i stress-situasjoner

Læringsmål

Eleven skal:

- 4.2.1 vite om grunnleggende mekanismer og symptomer som påvirker menneskets adferd i stress og kriser
- 4.2.2 vite om symptomer på stressreaksjoner
- 4.2.3 vite om metoder for defusing og debriefing
- 4.2.4 vite om ulike ordninger for oppfølging i etterkant av hendelser (kollegastøtteordning – KSO/profesjonell hjelp)

4.3 Taktikk

Læringsmål

Eleven skal:

- 4.3.1 vite om risikobedømming og identifisering av ulike handlingsalternativer
- 4.3.2 gjennomføre selvstendig innsatsordre som inneholder målet med innsatsen, taktisk plan og korrekt ordre
- 4.3.3 selvstendig gjennomføre innsats ved bruk av ulike beslutningsstøtteverktøy
- 4.3.4 vite om spesielle forhold som det må tas hensyn til dersom brann- og redningsvesenet skal utføre innsats i forbindelse med Chemical, Biologically, Radioactive, Nuclear, Explosive (CBRNE)
- 4.4.5 kunne vurdere om forventet utbytte av innsatsen står i forhold til risiko og kostnader (kost- nytte vurdering)

4.4 Organisering og ledelse av innsatser

Læringsmål

Eleven skal:

- 4.4.1 vite om de mest vanlige, generelle begrepene som benyttes i beskrivelsen av operativ ledelse; kontrollspenn, oppdragsbasert ledelse, ordrebasert ledelse, situasjonsbasert ledelse, autentisk ledelse, med mer.
- 4.4.2 vite om en innsatsorganisasjon med sektorinndeling
- 4.4.3 vite om systematisk ledelse (sjutrinnsmodellen) og brann- og redningsvesenets samarbeidspartnere
- 4.4.4 vite om fullmakter som ligger til leder av brann- og redningsvesenets innsats ihht §12 i Brann- og eksplosjonsvernloven
- 4.4.5 vite om betydningen av organisasjonskultur og mekanismer som skaper tillit/mistillit
- 4.4.6 vite om sambandsregelmentet del 1 og 2

4.5 Praktisk ledertrening

Læringsmål

Eleven skal:

- 4.5.1 under veiledning som utrykningsleder, kunne gjennomføre innsamling og vurdere ressursbehov
- 4.5.2 under veiledning som utrykningsleder kunne vurdere mulige tiltak og skaffe oversikt over skadested (360)
- 4.5.3 under veiledning som utrykningsleder kunne gi innsatsordre og sende situasjonsrapport
- 4.5.4 under veiledning som utrykningsleder kunne organisere og lede innsatsen

5 Organisasjon og ledelse

Læringsmål

5.1 Organisasjonsforståelse og lederskap

Eleven skal:

- 5.1.1 vite om relevante ledelses- og motivasjonsteorier
- 5.1.2 vite om metoder for konflikthåndtering

5.2 Planverk

Eleven skal:

- 5.2.1 vite om hvordan en ROS-analyse gjennomføres og hvordan tiltak iverksettes for å redusere risiko og sårbarhet ut fra funn i ROS-analysen
- 5.2.2 vite om hvordan en beredskapsplan utarbeides basert på en kommunes ROS-analyse
- 5.2.3 forstå innhold og oppbyggingen av en objektplan og se nytteverdien av denne

5.3 Kommunal beredskap

Eleven skal:

- 5.3.1 vite om lover og forskrifter som omhandler kommunal beredskapsplikt
- 5.3.2 vite om «veiledning til kommunal beredskapsplikt» utgitt av DSB
- 5.3.3 vite om Helse- og omsorgstjenestelovens bestemmelser om kommunens plikt til bistand ved ulykker og andre akutte situasjoner
- 5.3.4 vite om kommunens ansvar og organisering av psykososialt kriseteam gjennom føringer fra helsedirektoratet

5.4 Redningstjenestens oppbygging og aktører

Eleven skal:

- 5.4.1 vite om oppgaver og ansvar som tilligger de andre nødetatene
- 5.4.2 vite om aktører i redningstjenesten (industrivernet, statsforvaltningen, sivilforsvaret, redningsberedskap til sjøs, frivillige organisasjoner, etc.)
- 5.4.3 vite om prinsippene for bruk og rekvirering av eksterne ressurser
- 5.4.4 vite om kommandolinjer, strukturer og oppbygging av redningstjenesten (herunder begrepet kommando og kontroll)
  - 5.4.6 vite hva som defineres som redningstjeneste

5.5 Brannetterforskning

Eleven skal:

- 5.5.1 vite om politiets arbeidsmetoder i forbindelse med brannetterforskning
- 5.5.2 vite om hvilken betydning innsats og inngrep i bygninger har for den påfølgende etterforskningen
- 5.5.3 vite om hvilke observasjoner som er viktige i sammenheng med etterforskningen

5.6 Formidler- og veilederrollen

Eleven skal:

- 5.6.1 vite hvordan leksjoner planlegges, gjennomføres og evalueres
- 5.6.2 kjenne til verktøy og hjelpemidler som forsterker og forbedrer formidlingen
- 5.6.3 selvstendig planlegge og gjennomføre en enkel presentasjon

11. Litteratur

Pensum

- LOV-2002-06-14-20 Lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven) (2002-06-14)
- FOR-2002-06-26-729 Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen (2002-06-26)
- Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, *Forskrift om brannforebygging*
- LOV-1992-09-25-107 Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).
- LOV-2005-06-17-62 Arbeidsmiljøloven. Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven). (2005-06-17)
- LOV-2011-06-25-45 Lov 25. juni 2010 nr 45 om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven)
- Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, *Veiledning om enhetlig ledelsessystem (ELS)*, 2011
- Brannfysikk – fra teori til praksis av Guttorm Liebe
- Brann i bygg – Konstruksjoner, sikkerhet og taktiske vurderinger. Guttorm Liebe (2016)
- Justis – og politidepartementet, St. meld nr. 10, *Risiko i et trygt samfunn – Samfunnssikkerhet – 2016-2017* *
- Politiets beredskapssystem del1 (PBS1) *
- Taktikkboken - en håndbok i systematisk ledelse av slokkeinnsatser mot bygningsbranner Magnus Mattsson og Linus Eriksson. Norsk brannvernforening 2017. ISBN 978-82-7485093-4
- Operativ psykologi (Kap 5, 6, 9 og 17). Jarle Eid og Bjørn Helge Olsen (red). Fagbokforlaget, 2005*
- Veiledning i mediahåndtering av Ole Geir Herland (Lesehefte NBSK 2015)
- Lunde, I.K. (2014). Praktisk krise- og beredskapsledelse
- DSB (2014). Veileder til helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse i kommunen. Rake, E. L. & Sommer, M. (2017). *Beredskapsanalyse: en innføring*. Notat til emnet
- Beredskapsledelse ved Høgskulen på Vestlandet. Rake, E. L. & Sommer, M. (2018). *Innføring i Beredskapsanalyse og Forebyggende analyse*.
- Notat Høgskulen på Vestlandet. (Under utarbeidelse)
- Pollestad, B., Steinnes, T. & Sommer, M. (2017). Systematisk øving og læring innen beredskap. Notat til emnet Beredskapsledelse ved Høgskulen på Vestlandet.
- Sommer, M., Pollestad, B. & Steinnes, T. (2019). Beredskapsøving og -læring. (under utarb.)
- Krise – og beredskapsledelse Teamtrening. Jonas Eriksen. Cappelen Damm AS 2011
- Safety at The Sharp End. R. Flin, P. O`Connor og M. Crichton. Ashgate, 2007
- Alle mann til brasene. Sjøkrigsskolens lederutviklingsfilosofi. Bergen, 200
- Håndbok for den norske redningstjenesten. Ikke ferdig - Sendt på høring i mars 20118
- What's Burning? The RAWFS Heuristic on the Fire Ground (Lipshitz & Strauss)

Støttelitteratur:

- Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, Forskrift om vern mot eksponering for kjemikalier på arbeidsplassen (kjemikalieforskriften).
- Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, *Veiledning om røyk- og kjemikaliedykking*
- Justis – og politidepartementet, *Håndbok for redningstjenesten*, 2008 (høring 2018)
- Beslutningstaking i operative situasjoner (Foredrag av Bjørn Helge Johnsen)
- Beslutningstaking i operative settinger (PowerPoint-presentasjon ved Bjørn Helge Johnsen)
- Justis – og politidepartementet, St. meld nr 22, Samfunnssikkerhet – samvirke og samordning, 2007-08
- Veileder for mediahåndtering og kommunikasjon til bruk for IUA ved statlige aksjoner mot akutt forurensning (Kystverket oktober 2010)
- Veileder for kommunal Atomberedskap – Statens strålevern (2017)
- Informasjon om prosjektoppgave Beredskapsutdanning trinn 3 (Lesehefte)
- Sivilbeskyttelsesloven - en praktisk og juridisk veileder av Erik Furevik
  - MSB (2005). Taktikk, ledning, ledarskap
  - NOGP (2015). The foundation for incident command
  - DSB (2014). *Risiko- og krisekommunikasjon*. Temaveiledning.

12. Andre forhold

Kursplanutvalget har som intensjon at kursplanen skal gi fleksibilitet til kursarrangør når kurset skal planlegges og gjennomføres. Det kan for eksempel gi seg utslag i hvordan kursarrangør velger å sammenstille kursperioden, og det stilles ingen krav til at kursukene må gjennomføres samlet.

Samtidig forventer kursplanutvalget at kursarrangør til enhver tid vurderer undervisningsmetodene som kan utnyttes i opplæringen. Herunder at kurset totalt sett gir opplæring til innsatsfunksjoner, og således må det gjenspeiles i undervisningen.

Kurset anbefales revidert etter fastsatte retningslinjer for kursutvikling og revisjon av kursplaner.

Kursarrangør vurderer søknader, og de kan avslå tildeling av kursplass dersom det er for mange søkere i forhold til antall plasser.

Kursplanutvalget:

Jan-Erik Andersen, rådgiver NBSK
Svend Robert Berthelsen, seniorrådgiver DSB
Dag Svindseth, Brannsjef Østre Agder Brannvesen (Arendal)
Tor Arne Elvrum, brigadesjef OBRE
Øyvind Seth (Tidligere leder forebyggende avd. Ålesund brann- og redning)
Morten Sommer, førsteamanuensis Høgskulen på Vestlandet
Kåre Einar Skogsrud, fagansvarlig NBSK
Björg Steinsvik, Prosjektleder og seniorrådgiver NBSK